

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОННААҔЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭҢИТТЕР
ДЕНУТАТТАРЫН ОРОЙУОН ПЛАҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чуралчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1931 оыл алтынны
16 күнүттөн таарар

№ 64 (4019)

1971 сыл. Бэс ыйын 1 күнэ
ОПТУОРУНЬУК

Сынаста
2 харчы

РСФСР Верховнай Советыгар депутатка кандидат Е. П. Гуляеваны кытта көрсүбүүлэр

Культура оройуоннааҕы бүт дьон дохсунуук ытыста-
дыһыттар ыам ыйын 27 кү-
нүгэр үгүс кини муһуна. Оройуон кинини олохтоохто-
ро 892 №-дээх Алданнааҕы
быыбардыыр уокуруктан
РСФСР Верховнай Советын
депутатыгар кандидат Ека-
терина Петровна Гуляеваны
кытта көрсүбээри кэллилэр.
Быыбардааччылар мун-
нахтарын ССКП райкомун
бастагы секретара таб. Лис-
тиков И. П. аста. Кини быы-
бардарга бөлөмөнүн сүгүнэи
политическай уонна произ-
водственной оро көтөүллүү
быһытыгар-майгытыгар ба-
рарын, ССКП XXIV съездин
историяда кинэр уураахта-
ра үлэҕэ сүгүнэи оро көтө-
бүллүүнү үөскөтүттэрин бө-
лүстэтэ.

Бастагы тыл депутатка
кандидат итэҕэлтээх кини-
гэр А. Анна Александровна
Борисовага бэрлэлэр. Кини
Екатерина Петровна оловун
уонна үлэтин туһунан сийи-
лин көпсөтө. Российской
Федерация Верховнай Сове-
тын депутатыгар достойнай
кандидат, саха норуотун биэр
чулуу кыһа, эдэр үүнэи
иһэр специалист Е. П. Гу-
ляева иһин бэйэлэрин куо-
ластарын биэрэллэригэр ба-
ры быыбардааччылары
ыгырда. Ити этини истин-
ник сөбүлөөн саалаа мусту-

буолар. «Оскуола-производ-
ство-үрдүк» үөрөх» дьон ыч-
чат дьаһын дьыһыахтык
олоххо киллэрбит кэрэ кини
туһунан бары эдэр быыбар-
дааччылар куоласгарын
биэрэллэригэр ыгырда.

— РСФСР, Саха АССР
Верховнай Советтарыгар уон-
на олохтоох Советтарга де-
путатка кандидаттарынан
У г ү с дьахталлар
туруорулунулар, — диир
дьахталлар ааттарыттан Са-
ха АССР оскуолатын үгү-
лээх учуутала Т. В. Максим-
ова. — Тыа сириг биэр чулуу
кыһа, үрдүк үөрөхтөөх
эдэр специалист Е. П. Гуляе-
ва иһин бэйэбит куоласы-
тын үрдүк үөрүүнэи бэ-
риэхпит.

— Билигин коллективтыг
ССКП XXIV съездин уураах-
тарынан оро күүрдүүлэи,
быыбардар күнэригэр тутар-
монтажтыыр үлэ сыл агар-
даах соруудаах толорорго
сорууктанар — диир «Меж-
колхозстрой» оройуоннааҕы
Советын председатели таб.
Н. В. Слепцов. Итинтэн сал-
гыы кини тыа сиригэр сү-
һү интинтэн үлэтин механиз-
ациялааһын, тутуу үлэҕэ бы-
тайнык ыһыттыларын уонна
манна сорох болтуруостарга
көмө оҥорууларга көрдө-
лүүн ыйда.

Депутатка кандидат Е. П.
Гуляева киниэхэ бэрлэлбит

РСФСР, Саха АССР Вер-
ховнай Советтарыгар уонна
оройуоннааҕы, нэһилиэктэр-
дээҕи Советтарга быыбардар
буолаллара 12 хонук хаалла.
Бука бары—быыбарга!

үрдүк итэҕэл иһин быыбар-
дааччыларго истинник мах-
тана уонна ол итэҕэли то-
лорорго бары кыһамыһын
ууруом дьон эрэннэрдэ.
Муһунах кыттылааххарт
оройуон бары быыбардааччы-
ларыгар ыгырыы сурук
алыннылар.

х х х
Российской Федерации
Верховнай Советыгар 892 №-
дээх Алданнааҕы быыбардыыр
уокуруктан депутатка кан-
дидат ГУЛЯЕВА Екатерина
Петровна кытары көрсүбүү-
гэ аналлаах быыбардааччылар
быыбар ичиннээҕи муһунах-
тарын Одьулуун нэһилиэгин Со-
ветын исполкомун председате-
ла Д. Н. Ефремов аһар.

Тыл депутатка кандида-
т итэҕэлтээх иһитигэр Е. П. Бо-
рисовага бэрлэлэр. Иһин де-
путатка кандидат Гуляева
Е. П. оловун, үлэтин туһунан
сийилин көпсөнөр.

— Билигин Якутскааҕы
государственной университет
зоотехнической отделенин
бүтэригэр биһигэ үөрэмэи:
дьюгэбит Екатерина Петровна
РСФСР Верховнай Советыгар
депутатка кандидатынан ту-
руоруллубуттан муһуна суос
үөрөбит уонна кини тутсабыт.
— диир Елизавета Петровна.

— Депутатка кандидат та-
баарыс Гуляева Екатерина Пе-
тровна кытары көрсүбөр
үөрүүлээх кинэбитигэр били-

ги участан үрдүк үүнүүтүн
дьюгэти пэтилетка бастагы
ыйыһытын 6 хонукка бүтэригэр
дьон ыһыһыт эбэлээтэ.
дистибитин 5 хонугунаа 835
гектар онугар 856 гектары-
нан толордубут дьон араа-
пардыбыт, — диир республика
үлөлөөх механизатора элөө
салайааччыта Н. Е. Яковлев.

Ити курдук Одьулуун аҕыс
кылаастаах оскуолатын дирек-
тора М. П. Ефимов, колхоз
комсомольскай тэриэтин
секретара Светлана Максим-
ова, ыһыдаах колхозтаах
И. И. Егоров, колхоз бырабы-
лаһыһытын председатели,
ученый-зоотехник Е. П. Коркин
Екатерина Петровна де-
путатка кандидатынан туруорул-
лубутунан истинник ээрдэ-
лиилэр, кини иһин куоласа-
рын биэрнэх буолан эриһэ-
лэн туран, бары быыбардаач-
чыларга ыгыраллар.

— Минин РСФСР Верхов-
най Советыгар депутатка кан-
дидатынан туруоран үрдүк
итэҕэли биэрбикит иһин да-
рыһын махтанабын. Депута-
тынан талалыһаһына эйи-
ти биэрбит үрдүк итэҕэлигэр то-
лорорго күүспүн, дьобурбун
харыстаабын үлэһим, —
диир байэтин харда тыдыгар
депутатка кандидат Екатерина
Петровна Гуляева.

Сааскы ыһыы дневнигэ

Ыам ыйын 31 күнүбүбү туругунаа оройуон үрдүк
туорахтаах культура 3073 гектарга ыһыһына. Оссө
255 гектар ыһылларга маалла.
Эридик Одьулуун аатынан колхоз былааны таһыан
83 гектары мата, туорахтаах культура ыһыһытын Кали-
нин, Карл Маркс ааттарынан колхозтар бүтэрдилэр.
Одьулуун үрдүк 58 гектарга күөх ыһыы, 16 гек-
тарга хортунуһу, 2 гектарга оборуот аһа олордолунна.

Бүтэһик уруоктар чуорааннара

Чурапчы аҕыс кылаастаах
оскуолатыгар төрдүс чыыһар
түмүгүнэн үөрэҕи бүтүр 90
ыһыһыһаҕа таһыста.
Манна тийэх уруок иһинэ
үөрүүлээх дьыһаа буолла.
Үөрөх дьыһаа бүтүүтүнэн үөр-
нээччилэри оскуола директора
Г. Г. Кардашевскай, учуутал
С. М. Максимов ээрдэлээт.

Алаҕар аҕыс кылаастаах
оскуолатын аҕыс кылааһын
30 үөрэнээччилэр була бары
экзаменага таһыһыллар.
Тийэх уруок иһинэ кини-
лэр ээрдэлээн андамыһар
ситуациялаахтык туттарааллар-
гар бааран оскуолатынан
партиянай тарбия секретара
Д. А. Абрамов, нэһилиэк Со-
ветын исполкомун председа-
тели Н. А. Федотов, Карл
Маркс аатынан колхоз быра-

РСФСР Верховнай Советын быыбарыгар 892 №-дээх Алданнааҕы быыбардыыр уокурукка депутатка кандидат таб. Е. П. Гуляеваны кытта Чурапчы сэлэһиньэтин быыбардааччыларын көрсүбүүлэрин кыттылаахтарын ЫҔЫРЫЫТА

Табаарыс быыбардааччылар! РСФСР, Саха
АССР Верховнай Советтары уонна үлэһиттэр
депутаттары олохтоох Советтарын учараттаах
быыбардырын Коммунистическай партия XXIV
съездин ууралхтарын уонна тохсус пэтилетка
былааныгарын ситиһиһээхтик толорууга көрүөт
бүтүүнүн хүүрэннээх үлэҕэ турумуут кэми-
гэр, политическай уонна үлэҕэ улахан оро кө-
төбүллүү быһытыгар-майгытыгар ыһыһым.

Билигин, Чурапчы сэлэһиньэтин быыбардаач-
чылар, РСФСР Верховнай Советыгар быыбарга
892 №-дээх Алданнааҕы быыбардыыр уокурук-
ка депутатка кандидатынан Уус-Алдан оро-
йуокун «Октябрь» колхозун зоотехника Ека-
терина Петровна Гуляева туруоруллубутун биэр
спиканын өкүүбүт. Билигин депутатка кандида-
тыт орто үөрэҕи бүтэрээт, комсомольскай пу-
тунканан колхоз производствотыгар таһаан
маһыһыһыһаан үлэлээбит, үлэтин үүннэ,
үрдүк үөрөхтөөх ученый-зоотехник бириһэллэр.
Кини колхоз, нэһилиэк общественнай олоҕор
активнайдык кыттар, үүннэ иһэр биэр бастыы
тарйааччи, специалист. Оһон билигин итэҕэли-
тин чыһээхтик толоруо дьон эрэнэбит.

Билигин оройуон бары быыбардааччыларын
бөс ыйын 13 күнүгэр быыбардыыр урууларга
бука бары биэр кини курдук кэлэн РСФСР
Верховнай Советын быыбарыгар 892 №-дээх

Алданнааҕы быыбардыыр уокурукка депутатка
кандидат Екатерина Петровна Гуляева иһин
куоласыһын 100 бырыһаан биэрээһин дьон
иһини ыһырабыт.

Екатерина Петровна Гуляева иһин куоласы-
тын бука бары биэр кини курдук биэрэн ту-
рэмэи, коммунистар уонна партията суохтар
тулхадыйбат блоктара өрөгөйдөөһүнүн, билигин
лойдубут бары норуоттарын дьобордоһууларын
уонна дьоллорун иһин куоласкааһыһыт. Оһон
хаан-уруу Коммунистическай партиябыт тула-
ныс түмөһүлээһинин өссө төгүл демонстра-
циялаан көрдөрүөхпүт.

Быыбар күнүг тохсус пэтилетка бастагы
сыйыһа былааныгарын толорууга, ССКП XXIV
съездин уураахтарын олоххо киллэрингэ сыйы
ситуацияларын көрөбүтүт!

РСФСР, Саха АССР Верховнай Советыгар,
үлэһиттэр депутаттары олохтоох Советтарыгар
буоһулары туор быыбардарга коммунистар уон-
на партията суохтар тулхадыйбат блоктарын
ыһыһаҕа турутураду!

Турутураду Советскай Союз Коммунисти-
ческай партията—коммунистык тутууга билиһи-
ни бары кыһамыһага оро күүрдээччи уонна
тарйааччи!

Бука бары быыбардарга, күндү табаарыстар!

-DETJEANSEN

Е. НОГОВИЦЫНА,
сройшонаагы олох-дьаһах
комбинатын инжэньер пар-
тийнай тэрилтэ секретара

Таб. Лыткин В. С. 12 сыл
устатыгар колхозу тэрийдэ-
халлаһымстыба өттүнөн бөдөр

СССР Чуралчы орошусунаады комитетин чылына Таб. В. С. Лыткины Алтаады кылаастаах ошкулдатын коллектива оройун Советин быыбарыгар 2 №-дээх Чыангаратаады быыбардыыр уокуруктан депутатка кандидатынан туруорбутун уокуруктаады быыбар комиссията регистрациялаата.

Саллааттар стройунаа хаа-
мыга үөрэнэлтэр.
Е. Удовиченко фотота.
ОСТА фотохрониката.

Съезд ЧКП Кии Комитетын санга састаабын тал-
ла. Кии Комитет Пленумугар Чехословакия ком-
мунистическай партияны Кии Комитетин
Генеральной секретарынан Густав Гусак биар
санаанал тал ламина. Съезд 1969 сыл муус устарга
талыллыбыт ЧКП КК отчуотунан дакылаатын биир
санаанан бигэргэтте, ЧКП КК деятельноһын уонна
политическай линиятын биһирэте.

ИС-СОЮЗНАЙ ҮЛЭНИ ТУПСАРЫЫ—СҮРҮН СОРУК

Комсомольская комитет
аллараттан тахсар үчүтө
инициативаны утадыпкан
өбүөхтөөх, тарбатыахтаах
олоххо нилээрнэгэ комсомо
лүүхтөөх. Итини сэргэ ко
митет бэйлэтинэн алын су
лүүх комсомольская тэри
тэлэргэ үлэ хайысхаты
ичини төрүөр ньымалар
ыһан-көрдөн биэриэхтөө
Көлөр сылга ССРС, ону
нэ Саха АССР тэрнэлиб

Райком Сюрота нэмсө
молга партифнай салалтаны
туссаралларыгар бары пар-
тийнай тэрилтэлэри эбээни-
хэстээтэ.

БЫРААТТЫЫ НОРУОТТАР ОБОЛОРО

Почта кылаар эрэ интиригэ оркулаага үрүү-мүтүү буу-
лаагы Окуулаах отуутары
сүбүлэри уураа чалаа, эр-
чибэхтэри, үчүгүлээхтэри
ылаахтара Буолумуна. Бу
суруктар бэрэ ыраахтар —
Уралыттан, Кавказтан, Орто
Азияттан, Прибалтикадан,
туунча улуу өрүһүн Балта
кытылырыттан кээлэлэр. Оро-
лорго биригэ да көрүбэтэх
ол эрзери бэбэ-бэйлэрин,
ийлэрин-адаларын, убаада-
ры-балыстарын бэрэ билэр,
күнөөрү үрүүлэрин-хомолто-
лорун дөбөнүк ойдоһор, до-
көттөрү суруйаллар.

Көрүсүтүм бэрдиттэн де-
ктор В. Ф. Ермолаев атын
дектор оболорун сурукта-
ры, көрдөөн көрүбүтүгүр, учуу-
таалар даяаны, воспитателлэр
дааны билбэт буолан
бэрбиттэр. Ити аата, кылаа-
быкка, оболор атын оболору
үтүктэн эбэтэр учууталтан,
воспитателтэн хайбанаары эрэ,
суруйсар буолбатахтар. Кини-
лэр ис суруктарын дөбө-
нахтык доһордоһоллор.

Суруктар ис хоһоонноро
судурулар, син биригэ үс-
кээбиттэр суруктарын курдук-
тар. Ол туох туһунан суруй-
салларый?

Бастатан турар, төрөбүт
дойдуларын туһунан. Билиги
дөрөбүннөбүт. Беляя урааи
эбэс өгөөс турар. — дикан су-
руйар Башкирияттан Зина
Низмова доһоругар Лида Око-
мова. — Туза тыа. Ону
төлөй, сибэкки арааба му-
нутаан үүнэр. Кыһынны 40-
45 кыраадыс тынны түһөр.
Билырын онноһор 55 кы-
раадыска тийэ тынныбыта.
Ол онугар сайын 39 кы-
раадыска дээр куйаарар.
«Бу куйаас ортоугар эйиги

дойдугутун салыбын, — дикан
Уфа куорат техникумнанын
тан биридестэрин студента
Фая Туля. Инде эдипингэр
Таняда. Хайдах таннарыт,
абиныгыгыт буолла.»

Биллэн турар, үсүн күн-
нөөрү олохторун, үрөхтөрүн,
үлэлэрин, төрөһүтүтүн су-
тарынан суруйсаллар. Люба
Смирновада. Туваада
дүөгөтэ Люба Андани бу
курдук суруйар: «Ини баста-
ны чизипери «үһэ» суох тү-
мүтүтүм. Маана күн-дүүл
тынны — 20-25 кыраадыс.
Онон каниулар ханна да
барбатым. Төрөһүтүтүм ба-
рыан маннаа. Дөрөбүннө-
бит. Культура дикан, инни
этактаах оркулаах, инни
интернаттаах. Оркулаага араас
курсктарын буолаллар. Ту-
наах үлэс билиги кылаас
бастабылыгыт. Бэйэ үчүгү
куруһугар уонна спортивнай,
сенцияларга сыдыабын. Врач
буолуохпун баһарабын». Люба
Туза ити Аржан дикан сово-
нулар хас да дүөгөлөрдүк.
Кинилэртэн биридестэрэ Ма-
рианна Ооржал икки ому-
тылыт уруулу буолбуттан
үрөр: «...девочка — кыс, а по-
вашему — кыс, лонда —
ахт, а по вашему — ахт».

— Билиги кылаасыт Ук-
раина Кировградскай уобала-
нын Аджима дикан селиннэ-
тиннэ орто оркулаа тохус
ылааһын кытары сибээстэр,
— дикан тохус кылаас үрө-
нөччүтэ Валя Чепалова —
Кылааһын буолбакка, бири-
дик обонон суруйсабыт. Холо-
бур, Агра Егорова Валя За-
порожени. Иза Свинобова
Нина Шенчугу кытары. До-
көттөрбүт бэйлэрин дойдуда-
рын, олохторун туһунан су-
руйаллар. Хорсу-хоодуот үлэ-
бит дөбөнөөх, көрө-дүһүн.
ыраах баар Украина сүрөһи-
тигэр ордун чуһас.

Ити курдук истинник до-
һордоһоллор советскай Ийэ дой-
ду араас нуруоттарын оло-
лор.

С. ИИНОКЕНТЬЕВ.

Сыл айына бэс ыйын 1 кү-
нүгэр оёо көмүскэлдин аан
дойдутаагы күнэ бэлиэтэнэр.
Ити күн советскай дьоннор
социализм дойдуларын үлө-
һиттэрэ, аан дойдутаагы де-
мократическай тэриятэлэр
эдэр гражданнын интин,
кинилэр дөрүобуяларын,
олохторун тусарыыга ыып-
пыт үлэлэрин түмүгүн
онороллор уонна сага дьа-
һалларын бэлиэтиниллэр.

Советтар дойдулара оёолор
густарыгар улахан кыһам-
нытын уурар. Кинилэргэ
анаан оёо садтара, дьаһы-
лалара, пионерскай лааһыр-
дар, оёо санаторийдара, ту-
ристическай базалар, пи-
онерлар Дыбарыастара эдэр
техниктэр, эдэр натуралис-
тар станциялара, спортивнай
оскуолалар, кукольная театр-
дар уонна да атыттар аһыл-
лаллар.

Капиталистическай дойду-
ларга эдэр көлүөнэ туһугар
итинник кыһамны суох.
АХШ-ка мөлүһөнүнэн оёо-
лор ачыктымыллар. Расовай
атабастааһынны мыталларын
түмүгэр истрдэр, мексика-
нецтар, пуэрториканецтар
уонна индеектэр мөлүһөнү-
өн оёолорго үрөсө суох,
эхинэн көмө ылбакка хаа-
лаллар.

АХШ империализма Согу-
руу Вьетнам, Лаос, Камбод-
жа нуруоттарыгар өлүүнү-
сүтүүнү адалар. Американ-
скай агрессордар күн ахсын
сүүһүнэн эйэлээх нэһилкөн-
лөнн, ол иһигэр оёолору
бомбаман уонна напалманан
өлөртүүлэр. Ити хара дьа-
даах быһыыны сир шарын

бары чизипнай дьонно уор-
даахтык бырачыастымыллар.
Аан дойду эйэни таптыыр
күүстэрэ оёолору расовай
атабастааһыннан, ачыктаа-
һыннан уонна умнаһытты-
һыттан быһымыры модьу-
баллар.

Симоктарга: үһэ — Рос-
товскай уобалас «Больше-
вик» колхозун үүт табаары-
най ферматын сөбүдүссөйэ
Мария Владимировна Козо-
рева уолаттара Славаны
уонна Виталий кытта. Оёо

лорго бары барыта баар. Ийэ
уолаттара оркулаага сити-
һиллэриннэн астынар.

Ханас аллара — народнай
Венгрияда Калоча куорат
эдэр, дьоллоох кыракий
гражданиннэ.

Аллара умна — согуруу
Вьетнам ийэтэнапалма уоту-
нан ситиллибит оёотун кө-
төһөн турар. Маннааха бу-
руйдаахтар АХШ империа-
листара.

СССР.

Сыппаралар, чахчылар

✦ Валигин аан дойдута
15 саастарыттан аллара саас.
таахтар ахсааннара 1 мил-
лиард 275 мөлүһөн. 1975
сыллаахха 1 миллиард 500
мөлүһөнтө төгүһүһэ.

✦ Ааспыт сылга оёо са-
дыгар уонна дьаһылаары-
гар 9,3 мөлүһөн оёо инти-
либэ.

✦ Үүмүт пиялеткада
оскуолада кирипэн интиригэ
үс саастах оёолорго анаан
оёо садтарын уонна дьаһы-
лаларын миэстэлэрэ икки
мөлүһөнүнэн эбиллэбэ.

✦ Сыл ахсын пионерскай
лааһырларга туристическай
базаларга 18 мөлүһөн оёо
сиппиктэр.

✦ Билиги дойдубуттар
3000 дыбарыастар уонна
пионерлар дьаһалар бдаллар.

✦ 1970 с. 198 тыһ. совет-
скай оскуолаларга 49,4 мо-
лүһөн оёо үөрөмүгэ. 3,2
мөлүһөнтөн тахса кыһа орто
үөрөһү бүтүрбэ.

✦ Пиялетка сылларыгар
ССРС-ка орто оскуолалар
ахсааннара 11 тыһынча-
нан улаатта. Ити көм уст-
аытар педагогтар ахсаанна-
ра эмиэ элбөөтө. Билигин
дойдута 2,6 мөлүһөн учуу-
таалар уонна интээччилэр
үлэллиллэр.

✦ Советскай Союзка 44
драматическай уонна оёо-
лорго аанан сүүстөн
тахса кукольная театрдар
үлэллиллэр.

✦ Билигин Вьетнам Де-
мократическай Республика-
тыгар күн ахсын 4,5 мөлү-
һөн оёо үөрөһөр.

Ажааһына бэсиздэ

Ыам ыйын 25-26 күннэригэр Гер-
мания Федеративнай Республикаты-
гар Бавария куоратыгар Миттенвал-
льскай алаа илэрэй былааннааһын-
ны агрессорнай хотуту Атлантика-
групппатын сессияга буолла. Сэсия
үлэтигэр АХШ, ГФР, Англия, Ита-
лия, Греция, Канада, Голландия уон-
на Норвегия обороналарын министр-
лэре, ону тэнэ НАТО командование-
тын представительлэрэ кыттыһы-
лылар. Бу сүбэ муһунах, син бири-
ги ыйыгар Лиссабонга буоллар
турар НАТО Советскай сессияга
курдук, Европада уонна Средиземнай
муора оройуонугар тыһааһынны мөл-
төтүгү мөһөйдөһөргө, сөбүлүүнүнэ
үлүһүйүүгө сага хардыны оноруу-
га уонна НАТО дойдуларын сэрин-
гэ салгыы интригиринилэрин күө-
төһүннэ туһаайылыына. НАТО дой-
дулара 1970 сыллаахха сэрингэ Со-
дөмнөннүгэ дикан ааттаан 100 мил-
лиард доллартан тахса үбү ороскуот-
сабыттар.

Миттенвальга АХШ делегацияга
муолкай соруктаах кэлбитэ. Кини
бэйэни Аржаа Европадаагы сөбүл-
үһүгэр байыаннай бөлөмөнүн сага
ылар таһаарыан сүктэрэргэ сорукта-
ммыта. Ааспыт сыл бүтүтүгэр Аржаа
Европа 10 дойдуларын оборонала-
рын министрлэре (итинтэн НАТО
байыаннай тэриятэлэригэр кыттыбатын
байымытынан Франция туоратыллар)
байыаннай сыалга эбии биригэ мил-
лиард доллары биригэ эбэһээлэ-
тыба ылыммыттар.

Байыаннай сыалга үбү-аһы «итин-

Нато омсолоох курса

лик үлэринин» Үрүү дьэ «Никсон
Вьетнамнаагы докторината» дикан аат-
таааччытын Аржаа Европада сал-
гыы тарзатым сүрүн атабын быһы-
тынан көрөр. Америка президенэ
соторутаагыта конгресска тас поли-
тика боппуруоһугар ыһыһыт суругар
НАТО Аржаа Европадаагы сөмүт-
тара бөдөһө уонна сангардыллыгыт
көмөрү сэрин сөптөрүн үкөстэллэ-
тир модьуйбута. Америка Холбоһу-
лаах Штаттара итиннэхэ сүрүн бөл-
бөмтөлөрүн ядернай сэрин сөбүгэр
гуураллар. «Нью-Йорк-Таймс» ха-
һыат суруйарынан, кинилэр Аржаа
Европада сэттэ тыһыынча ядернай
богголовкаларын уураи сытыраллар.

НАТО ядернай былааннааһынны
групппата, бөһөт биллэрэриннэн, кө-
кө адыас кистэлэн былааннарын уон-
на «политическай» директиваалары
көрдө. Итинэн сибээстэн, көккө үр-
дук дусуһаастаах дөһөтлэр, чуһаабыт,
НАТО генеральнай секретара Вроно
Аржаа Европада ханник эрэ «совет-
скай» күүс куттала суоһуурун» туһу-
нан үгүстүк дойдохтоото. Ол эрзери
бу сага нымна буолбатах.

Аржаа Европада «тыл сэринтиннэ»
уонна сөбүлөнүннэн үлүһүйүүччилэр
бэйлэрин дойдуларын нуруоттарын
элбикка киллэриэхтэрин баһара-
лар, онон кинилэр байыаннай сыал-
га сага үтүмөн үтүс үбү таһан ыла-
га суоттаналлар. Ол тынан баран
кинилэр «советскай куттала» туһунах
дойдохтооһуннара туох да олоһо су-
рун Советскай Союз мытар эйэни
бөһөргөтөр программага туһуулуур.

Башингтон «күүһүнэн өттөйүү»
политикатын мытарга сорунуута уон-
на сөбүлөнүннэн үлүһүйүүтэ, сотору-
таарыта Америка биллэһилээх про-
мышленнига Сайрусс Итон эппитин
курдук, Америка экономикалыгар
лар таһаарынан буолла. «Танна-
тыбит тас политикаттан аһаастанар-
га «көм» кэллэ» — дикан эппи инни.
Дьыһгар, билгисин буола турар сэрин
көрдүгөннэрин суох өгөрөрү уонна
куттал суох буолуутун боппуруос-
таар бүтүүн Европадаагы сүбэ
мүннэагы ыһырыыны нуруоттар
күтүлэлэр.

Эйэ интэриэстэригэр уонна до-
русттар куттала суох буолуулары
ан баһа-атаага суох дахсийнааха
сөтөмтөт, — дикан эппи Чехослова-
кия коммунистическай партиятын
XIV съезигэр ССКП КК Генеральнай
Секретара Л. И. Брежнев. — Бүтүүн
Европадаагы биригэ үлэлэһин пол-
литическай эргин предметиан буолу-
суохтаах. Европа дойдуларын госу-
дарственный деятеллэргэ адыһыт эл-
дэрхайдари дьыһыһыттын учуот-
туурга сөптөөх быһаарыныларын
ылаахтара дикан эрригэ баһара-
лар. Билиги нуруоттар эйэс дө-
һүрдэрин уонна дьыһыһыттын ку-
тала суох олоһууларыгар дьыһуула-
рын итэһэйбит. Вяттин баар таһы-
тастаах кыахтар сөптөөхтүк туһа-
нылаан, Европа бара государстволар
эйэлээхтик биригэ үлэлээһини-
рин бөһө төрттө ууруларыгар эр-
кэбэ.

С. ЛОСОВ,
СССР.

Виктор Башарин

Фроннабы хобоонкортон

Көрсүһүү

Умайа турар дэриэбинэ
Сылаас күлүн көһөһүнэр,
Сүрэхтэрэ биригэ тэбэ
Саллаат кыыстын көрсүһэр.

Кылгас түгэн... Баҕар буоллун.
Ким биллэй дьылбаларын,
Хааннаах кыргыс холоругун
Хайдах туоруох суолларын.

Бу кыысчаанга тапталынын
Винр Ийэ сиргэ таптал.

Харыстаатын талисманнаын
Өлүүттөн уонна уоттан.

Сырдык ийингэ бигэтэн
Сэрин уорун умнаһар,
Вилигин дьолтон итирэн
Эдэрээн дьон хаамтынар.

Сарсымарда халлаан сырдыта
Саллаат суола ыраатта,
Өрөгөйдөөн, сиргэ таптал
Көй чыычаадын ыллатта.

Күһүңкү серенада

Николай Попов

Мэ тахсан күөх түһүгэ көрүһэ күндээрэр,
Хайыттан сир үрдэ бүтүннү дьиримниир.
Харыбалар суох тула хараара чөрбөһөн,
Күн араас өгүннө тырманын тураллар.

Сандаарар мый уоттаах чаракым быһынан
Сымнаһас сөбүрдөх кырынан хаамабын.
Күлүгү көрүһөр көлүчө уутугар
Мый көмүс оһуору түһөрбүт.

Тула өтүм чөмчүүк таас сулуостар,
Кыраачан шөлүтөн үгүстөр.
Дүүрүһүр күһүңкү серенада
Мин санаам долгуйар мууһаата.

Идэспэр тыжым түһү сылаастык тыжымны
Эн мээхэ тапталым килбиктик эппитин,
Саһахай сөбүрдөх сытынан тунуулан
Дууһабын уйгуурда тапталым көлбүтүн.

Григорий Кузьмин

Хаар түһэр, ол быһынын арыһан
Хотугу күн уотун отуһа.
Кымыс токур хааһымы тыргыһан
Кыймаһтан күрүлгөн тобуһа.

Көтүтөн иһэбит табанан.
Көһүһүр очуостар хааллылар.
Хоннохтоох бу сындам айаһтан
Эр санаам муорсуну үүннээр.

Дьулуспут хотугу хайаар
Дьол уота ол ыраах тыңдыта,
Дыкитигин, чукуур таас нүүрүгүр
Дьааһылым айаһым аартыта.

Бу үрдүк хайаа тахсаммын
Эбээһин ыраһы иһиттэн,
Ыраах баар дорбонун санааммын
Мин эмэ сахалы дьирэттэн.

Талааннарбыт күөх экранга көстүүхтэрэ

Биһиги интервьюбут

Эн республика хаһыатта-
рыттан оройуоннар «Партия-
ны, Ийэ дойдуну айхаллаан
малымын» дьон девизтээх
телефестиваллара бара тура-
рын туһунан саздаттык бу-
луо. Күөх экран көрөөччүлөрү
үтүс оройуоннар концерттарын
сэргээтэлэр. Аны кээдэр су-
буотада Якутскай, кини чу-
һаһаабы оройуоннар сүүһүнэн
тыһымынча олохтоохторун дүү-
дүгэр биһиги оройуонмут кон-
цера бериллээ.

Биһиги корреспондент
райсовет культураага отделын
сэбиэдиссыйа А. А. Сивцев
көрсөт, итиннэхэ хайдах ба-
лаһынан иһэрбит туһунан ха-
һыат ааһааччыларыгар бил-
лэһэрэргэ көрдөстө.

А. А. Сивцев. — Ааһааччы-
лар бу фестиваль концерттар
300-400, оннообор 1000 киһи
кирэр саалатыгар буолбакка,
сүүһүнэн тыһымынча киһи
күтүгэр, ол дьүүлүгэр тахса-
рыа, оһон олус эппиттээрин
биллэлэр. Оройуон салалтата,
райсовет культураага отдела,
биһиги хас биридди ыраа-
һыттыт, үнүһүһүт, народ-
най театрыт хас биридди ар-
тыһа — бары концерт чакчы
үчүгэйдик барарын туһугар
туох кыалларын олоһу оһо-
ро дьулуурдаахтар.

Репетициялар ыам ыйын 23
нүнүттэн саадалаһыттар.
Оройуон 40-ча талааннаах
дьоннорун бэлэмнээһин са-

аһымыга сэлтээх дьовурдаах
дьоннору сүүмүрдээтүбүт. Ол
курдук, художественнай сала-
ааччынан Одьулун адыс ки-
лаастаах оһуолатын учуутала
Бор Степанович Кампеев,
хормейстерынан анал үрдүк
үрэхтээх, Одьулуннаабы пр-
фессиональнай — техническэй
училище преподавателэ Мария
Павловна Ксенофонтова аһа-
һылар. Уонсай салаата куль-
тура отделын инспекторыгар
Мария Андреевна Никитинага
сүктэрилиннэ.

Концерт уһуна 45 күтүүтэ
буолуоҕа. Онно 25 нүөмэри
бэлэмнибит. Оройуонга киз-
ник биһирэммит Егор Кам-
пеев, Афанасий Аммосов,
Любовь Монастырева, Ольга
Протопопова, о. д. а. ыраа-
һыт, сана туруоруллубут «То-
роонноох үгүһү», «Дордо-
һуу паласа», «Хотугу сунта»
дьон о. д. а. үчүкүлэри ко-
рооччулар биһирэхтэрэ дин
санымыт. Хас нүөмэр барыта
бэйэтин ис хойсонулар сөп тү-
бөһөр көстүүмүнэн тоһо-
рулуоҕа ол барыта сагаланы
бэлэмнээр.

Ыйытык. Концеры бэлэм-
нээһингэ оройуон обществен-
наһын көмөтө хайдарыт?

Сивцев А. А. — Эрдэ эппи-
тим курдук оройуон салалтата
бу эппиттээх көрүүгэ ботчуу-
лаах суолтаны биэрэ. Винр

директор тэрилтэлэр уонна ха-
һаһыстыбалар талааннаах
дьону үлэттэн босхолоһуонга,
дьону сүүмүрдээһингэ, көс-
түүмү булулууга төһө кыах
баарынан көмөлөстүлэр. Биһи-
ги ордук Диринг орто (дирек-
тор Пермяков М. Е.), Одьу-
луун адыс кылаастаах (дирек-
тор Ефимов М. П.) оһуолала-
рын, райсовет коллективтары-
гар, Эрилик Эристин аатынан
колхозка (бырабылыһаһа
председателэ Р. А. Филиппов)
маһтанабыт. Уһулуучу маһа-
лы Одьулуннаабы профессио-
нальнай-техническэй училище
коллективтар (директор
Постников С. Н.) этиэх тус-
тааһыт. Көстөрүн курдук, об-
щественность көмөтө улахан.

Ыйытык. Биһиги редакция-
быт оройуон общественноһа
талааннар сайдыларыгар
уураар болломтотун үрдүтүк
сыаналымыртатыттан үөрэр.
Вилигин нэһилиэннэ бэлэм
нэммит концеры көрүүн баҕа-
раа чуолкай. Итиннэхэ биһиги
туох былааннааххыт?

Сивцев А. А. — Бэлэмнэ-
нэр нүөмэрдэр бары сагалар
Онон нэһилиэннэ көрүүн ба-
раара сөп. Фестивальга киз-
ник иһиннэ уонна тахсан ба-
ран, РСФСР, Саха АССР
Верховнай Советтарын уонна
оллохтоох Советтар быһбарда-
рынан сибээстээн, кизгик
көрдөрүөхтүт.

Мин тугу баҕарабын

— Эн тугу баҕараһын?
— Сандаар сайын уһуорун,
Кыыдаан кыһын кылгыһын,
Самыыр саһын кутуорун.

— Эн тугу баҕараһын?
— Сүгэ биктэ ойдумуорун —
Хотой тааска саһымыаһын,
Кырдык малды хотуорун.

— Эн тугу баҕараһын?
— Сибээһи өлүмүөһүн,
Күөрөгэй барымааһын,
Улуу Чуумпу үргүмүөһүн.

Е. Михайлова

Ийэбэр

Уорүү, дьон уоттаах мичээрэ
Армалым чымылаах күнүгэр
Ыар санаа хараһа күлүгэ
Таһнары сатыаһыт көһүгэр.

Эйиһин, ийэккээм, мэлдьитин
Чугастык истингин, саһымын,
Эйэһэ, амарах бэйэһин
Хараһар бу баардык көрөбүн.

Күн-күбэй, күндүкэй, ийэккээм,
Көччөхтүү көтүһүт үөрүүгүн
Ырыһан сүрэхпэр бэлэттэн
Ыллаһым-туойуоһум өрүүтүн.

Астрахань 19 саастаах сту-
дентката Алла Засухина худо-
жественнай гимнастикада СССР
абсолютнай чемпионкатынан
буолла. Иккис миһэттэн мос-
квичка Елена Карпухина, үсү-
һү Альфия Навмурдиева
(Свердловскай) ыллылар.

Синиэнка Алла Засухина.

СССР фотохрониката.

Радаев Н. П. Сидоров.

Эрилик Эристин аатынан колхоз бырабылыһаһа
уонна парткома колхоз чилиэнэ

ОСИПОВА МАРИЯ ДМИТРИЕВНА

уһун, марахан ыраһы кэһиттэн 6. дь. ыам ыйын 30
күтүгэр өлбүтүн сибээстээн аһатыгар, кырдааһа
коммунист, пенсионер Д. П. Карповка уонна кини кэр-
гэһигэр, колхоз механигар Н. К. Осиповка бэйэлэрин
диринг кутурданын биллэрэллэр

Таптыр кэргэһин, ийэм уонна аймахпыт

ОСИПОВА МАРИЯ ДМИТРИЕВНА

уһун, марахан ыраһы кэһиттэн өлбүтүн дирингник ку-
рутууһан туран табаарыстарыгар, билэр дьонноругар
биллэрэллэр.

Кэргэнэ, оҕото, аймахтара.

Чакыр нэһилиэгин Сове-
тын исполкома, партийнай,
комсомольскай тэрилтэлэ-
рин бюролара, биригээдэ
Совета биригээдэ механигар
Осипов Николай Ковста-
тиновичка кини таптыр
кэргэнэ

ОСИПОВА МАРИЯ ДМИТРИЕВНА

бу дьыл ыам ыйын 30 кү-
нүгэр уһун, марахан ыраһы
кэһиттэн өлбүтүт бэйэ-
лэрин диринг кутурданын
биллэрэллэр.

Чурапчытааһы тутуу
учаастаһын уонна лесхоз
администрациялара, проф-
союзун месткомнара уонна
партийнай тэрилтэлэрэ лес-
хоз директора Дарамаев
А. М. уонна кини кэргэнэ
Сосина Т. С. кинилэр тап-
тыр оҕолоро

СЕНЯ уонна КОЛЯ

хомолтолоохтук өлбүтү-
риттэн диринг кутурданын
биллэрэллэр.

Чурапчы сельскай Сове-
тын исполкома, «Сага
олох» хаһыат редакцията
депутат, лесхоз директора
Дарамаев Андрей Михайло-
вичка уонна кини кэргэнэ
актыбынай сэдьик Соси-
на Татьяна Семеновна
киһилэр тапталлаах оҕо-
лоро

СЕНЯ уонна КОЛЯ

бу дьыл ыам ыйын 28 кү-
нүгэр соһумардык өлбүтү-
риттэн диринг кутурданын
биллэрэллэр.

Оройуоннааһы лесхоз
үлэһиттэрэ Дарамаев Ан-
дрей Михайлович уонна
Татьяна Семеновна Сосина
таптыр оҕолоро

СЕНЯ уонна КОЛЯ

бу дьыл ыам ыйын 28 кү-
нүгэр соһумардык өлбүтү-
риттэн диринг хомолтоһу-
турууһу тутуу биллэрэ-
бит.

Аймахтара